

भारतीय संविधानाचे अनुच्छेद २७५(१) योजनेंतर्गत
मंजूर "To form Childrens Parliaments in All
EMRS and selected Ashram schools" या
योजनेच्या मार्गदर्शक तत्वाना मंजूरी देणेबाबत

महाराष्ट्र शासन

आदिवासी विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: केंद्रीय -२०१९/ प्र.क्र३९ / का-१९

मंत्रालय, मुंबई ४०००३२

तारीख: १३/०९/२०१९

संदर्भ-

१. जनजाती कार्य मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र.F.NO.११०१५/०१/२०१९-Grants, दि.११.०३.२०१९
२. आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक केंद्रीय २०१९ / प्र.क्र.६३/ का-१९, दि.२९/०६/२०१९ व दि.२३/०७/२०१९

प्रस्तावना-

केंद्र शासनाकडून दरवर्षी विशेष केंद्रीय सहाय्य योजने अंतर्गत अनुदान, भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २७५(१) अंतर्गत व अदिम जमाती विकास कार्यक्रम या योजनांतर्गत राज्य शासनास अनुदान प्रदान होत असते. या योजनांतर्गत प्राप्त होणाऱ्या अनुदानासाठी नाविन्यपूर्ण प्रस्ताव सादर करण्याबाबत प्रकल्प अधिकारी ए.आ.वि.प्रकल्प कार्यालय, शासकीय, अशासकीय/सामाजिक/ खाजगी संस्था यांना आदिवासी विभागाकडून आवाहन करण्यात आले होते. यानुषांगाने प्राप्त झालेल्या प्रस्तावांची सविस्तर छाननी करून निवडक प्रस्ताव मा.मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील कार्यकारी समितीकडे सादर करण्यात आले. सदर प्रस्तावामध्ये Monfort Social Institute संस्थेच्या प्रस्तावाचा समावेश आहे. प्रस्ताव मुख्यत्वे राज्यातील सर्व एकलव्य निवासी शाळा व नाशिक, धारणी, डहाणू, आणि गडचिरोली या चार प्रकल्पातील काही निवडक आश्रमशाळा अशा एकूण ६० शाळांमध्ये राबविणे अपेक्षित आहे. योजनेचा मुख्य उद्देश या ठिकाणी Children Parliaments स्थापन करून विद्यार्थ्यांमध्ये निर्णय क्षमता, नेतृत्व गुण यांचा विकास, सहकार्याची भावना, जबाबदारीची जाणीव, वक्तृत्व कौशल्य, परस्पर सहसंबंध, दुसऱ्याचा मताचा आदर व पुढाकार घेऊन कार्य करणे इत्यादी गुणांचा विकास व्हावा हा आहे.

३. राज्य शासनाने सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षाकरिता सदर प्रस्ताव मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील कार्यकारी समिती व शासनाच्या मान्यतेने केंद्र शासनाच्या जनजाती कार्य मंत्रालयाकडे सादर केला होता. जनजाती कार्य मंत्रालय, नवी दिल्ली येथे प्रकल्प मूल्यमापन समितीची बैठक (Project Appraisal Committee- PAC) दि- १२/०२/१९ रोजी आयोजित करण्यात आलेली होती. सदर बैठकीमध्ये प्रस्तावाला मान्यता देवून सन २०१९-२० व २०२०-२१ या वर्षाकरिता भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २७५(१) अंतर्गत "To form Children's Parliaments in All EMRS and Ashram schools" या योजनेकरिता प्रतिवर्ष रु.८५.००/- लक्ष असा एकूण रु.१७०.०० लक्ष निधी मंजूर केल्याचे संदर्भ क्रमांक-१ च्या पत्रान्वये कळविले आहे. सन २०१९-२० करिता प्राप्त निधी रु.८५.०० लक्ष हा आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांना वितरीत करण्यात आले आहे.

४. राज्यामध्ये आदिवासी विकास विभागा अंतर्गत ५०२ शासकीय आश्रमशाळा व २५ एकलव्य निवासी आश्रमशाळा सुरु आहे.या शाळेतील विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासाची जबाबदारी आदिवासी विकास विभागाची आहे.आदिवासी विकास विभागामार्फत विद्यार्थ्यांचा शैक्षणिक दर्जा उंचावण्यासाठी तसेच आरोग्य व पोषण योग्य प्रकारे व्हावे यासाठी विविध उपक्रम राबविले जात आहे.याचाच एक भाग म्हणून आदिवासी विकास विभागाच्या अधिनस्त असणाऱ्या शासकीय आश्रमशाळा व एकलव्य निवासी शाळा या ठिकाणी बाल संसद (Childrens Parliaments) स्थापन करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होते.

५. आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे ही आदिवासी विकास विभागांतर्गत स्वायत्त संस्था आहे. सन २००९ मध्ये स्थापन झालेली Monfort Social Institute ह्या संस्थेचे मुख्यालय हैद्राबाद येथे असून या संस्थेची स्थापना शिक्षण आणि विकासाच्या हक्कांवर आधारित दृष्टिकोनाच्या उद्देशाने केली गेली आहे. तसेच संस्था भारतीय घटनेतील मूल्ये आणि तत्त्वांवर आधारित असुरक्षित समुदायांकरिता जबाबदार नागरिक तयार करण्यासाठी प्रशिक्षण, संशोधन आणि स्थानिक पातळीच्या कामात ही सहभागी आहे. संस्था समुदायांचे सहकार्य, आणि -मुलांची संसद, या संकल्पनेत पथदर्शक कार्यक्रम ठरले आहेत. सबब, अशा नामवंत व या क्षेत्रामध्ये कामाचा अनुभव असलेल्या Monfort Social Institute संस्थेमार्फत "To form Children's Parliaments in EMRS and selected Ashram schools" ही योजना राबविण्याबाबतच्या मार्गदर्शक सूचनांना मंजूरी देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय -

या शासन निर्णयाद्वारे भारतीय संविधानाचे अनुच्छेद २७५(१) अंतर्गत मंजूर "To form Children's Parliaments in EMRS and Ashram schools " ही योजना आदिवासी विकास विभाग व Monfort Social Institute यांच्यामार्फत संयुक्तपणे राबविण्यासाठी रु.१७०.०० लक्ष इतक्या किंमतीच्या अंमलबजावणीच्या मार्गदर्शक सूचनांना या निर्णयाद्वारे सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट क्रमांक- १ नुसार मंजूरी प्रदान करण्यात येत आहे.

२. सदर मार्गदर्शक सूचनांनुसार वितरीत तरतुदीच्या मर्यादेत योजना राबविण्यात आयुक्त,आदिवासी विकास नाशिक यांना कार्यवाही करावी व तसेच उपयोगिता प्रमाणपत्र आर्थिक व भौतिक अहवालासह शासनास सादर करण्याची दक्षता घ्यावी.

३. सदर शासन निर्णय,महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०९१३२२३९१६३४२४ असा आहे. हा आदेश डीजीटल स्वाक्षरीने साक्षात्कृत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

(संतोष जाधव)

कार्यासन अधिकारी,

प्रत,

१. मा.मंत्री, आदिवासी विकास , महाराष्ट्र राज्य,यांचे खाजगी सचिव,मंत्रालय,मुंबई

२. मा. राज्यमंत्री आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास, यांचे स्वीय सहायक मंत्रालय, मुंबई
४. आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक
५. आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे
६. सहसचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. उपसचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. अप्पर आयुक्त, आदिवासी, आदिवासी विकास, ठाणे, नाशिक, अमरावती, नागपूर
९. प्रकल्प अधिकारी सर्व, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
१०. Monfort Social Institute संस्था
११. संगणक समन्वयक, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२. निवड नस्ती(कार्या-१९) आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई

भारतीय संविधान अनुच्छेद २७५(१) योजनेंतर्गत मंजूर योजना-सन २०१९-२०

परिशिष्ट-१

(रुपये लाखात)

१	योजनेचे नाव	"To form Children's Parliments in EMRS and selected Ashram schools "																			
२	वित्तीय तरतूद	<table><tr><td>क्र</td><td>वर्ष</td><td>योजना</td><td>निधी (लक्ष रु.)</td></tr><tr><td>१</td><td>२०१९-२०</td><td>"To form Children's Parliments in EMRS and selected Ashram schools "</td><td>८५.००</td></tr><tr><td>२</td><td>२०२०-२१</td><td>"To form Children's Parliments in EMRS and selected Ashram schools "</td><td>८५.००</td></tr><tr><td colspan="3">एकूण</td><td>१७०.००</td></tr></table>				क्र	वर्ष	योजना	निधी (लक्ष रु.)	१	२०१९-२०	"To form Children's Parliments in EMRS and selected Ashram schools "	८५.००	२	२०२०-२१	"To form Children's Parliments in EMRS and selected Ashram schools "	८५.००	एकूण			१७०.००
क्र	वर्ष	योजना	निधी (लक्ष रु.)																		
१	२०१९-२०	"To form Children's Parliments in EMRS and selected Ashram schools "	८५.००																		
२	२०२०-२१	"To form Children's Parliments in EMRS and selected Ashram schools "	८५.००																		
एकूण			१७०.००																		
३	योजनेचे प्रस्तावित कार्यक्षेत्र व लाभार्थी	पहिला टप्प्यामध्ये मुख्यत्वे राज्यातील सर्व एकलव्य निवासी शाळा व नाशिक, धारणी, डहाणू, आणि गडचिरोली या चार प्रकल्पातील काही निवडक आश्रमशाळा अशा एकूण ६० शाळांमध्ये व दुस-या टप्प्यामध्ये उर्वरित सर्व शासकीय आश्रमशाळांचे विद्यार्थी , मुख्याध्यापक/ प्राचार्य.																			
४	योजना राबविणारी यंत्रणा	आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे , संबंधित प्रकल्प अधिकारी व Monfort Social Institute																			
५	नियंत्रण अधिकारी	अपर आयुक्त, आदिवासी विकास नाशिक, अमरावती, ठाणे व नागपूर																			
६	योजनेचा उद्देश	१. आश्रम शाळेतील मुलांना त्यांच्या शाळा व वसतिगृहाच्या कामकाजात (प्रशासनात) भाग घेण्यासाठी संधी उपलब्ध करून देणे. २. मुलांना त्यांचे विचार मांडण्यासाठी व्यासपीठ उपलब्ध करून देणे. ३. संवाद सहयोगात मुलांना त्यांच्या हक्कांची जाणीव करण्याची संधी प्रदान करणे. ४. आश्रमशाळेतील मुलांना सक्रिय आणि जबाबदार नागरिक बनविणे. ५. मुलांना स्वतःची जबाबदारी स्वतः घेण्यासाठी आणि त्यांचे मानसिक आरोग्य वाढविण्यासाठी मदत करणे. ६. मुलांमार्फत त्यांचे गाव आणि घरामध्ये संसदेची संकल्पना आणि मूल्ये यांचा प्रसार करणे.																			
७	योजना अंमलबजावणी कार्यपद्धती	योजना राबविण्याची कार्य पद्धती खालील प्रमाणे असेल. १) सदर योजनेच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने Monfort Social Institute हि संस्था अंमलबजावणी यंत्रणा म्हणून कामकाज करेल.																			

	<p>२. मंजुर तरतुदीच्या मर्यादेत प्रकल्पाच्या खर्चाचा तपशील व अंमलबजावणी वेळापत्रक हे आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी अंमलबजावणी यंत्रणेसोबत विचारविनिमय करून अंतिम करावे.</p> <p>३. सदर योजनेची अंमलबजावणी आदिवासी विकास विभागांतर्गत राज्यातील सर्व एकलव्य निवासीशाळा व नाशिक, धारणी, डहाणू, आणि गडचिरोली या चार प्रकल्पातील काही निवडक आश्रमशाळा अशा एकूण ६० शाळाकरीता दोन वर्षांच्या कालावधीत राबविण्यात येतील. प्रकल्पाच्या यशस्वी अंमलबजावणीसाठी आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे येथील तज्ञांचे मार्गदर्शन घेण्यात येईल.</p> <p>फेज-१</p> <p>१. प्रथम राज्यातील सर्व एकलव्य निवासीशाळा व नाशिक, धारणी, डहाणू, आणि गडचिरोली या चार प्रकल्पातील काही निवडक आश्रमशाळा अशा एकूण ६० शाळांमध्ये पुढील प्रक्रियेचा समावेश केला जाईल.</p> <p>२. गरजा, विद्यमान कारभाराची रचना आणि इतर घटकांचा नमुना अभ्यास करण्यासाठी जिल्ह्यातील दोन ते तीन शाळांना भेट देण्यात येईल.</p> <p>३. चार प्रकल्पातील अधिकारी / मुख्य समन्वयक यांना दृष्टी, मूल्ये, सामग्री आणि Children Parliament's ची पद्धत यावर दोन दिवस प्रशिक्षण देण्यात येईल.</p> <p>४. राज्यातील सर्व एकलव्य निवासीशाळा व नाशिक, धारणी, डहाणू, आणि गडचिरोली या चार प्रकल्पातील काही निवडक आश्रमशाळा अशा एकूण ६० शाळांमध्ये Children's Parliaments ची स्थापना करण्यात येईल.</p> <p>५. राज्यातील सर्व एकलव्य निवासीशाळा व नाशिक, धारणी, डहाणू, आणि गडचिरोली या चार प्रकल्पातील काही निवडक आश्रमशाळा अशा एकूण ६० शाळांमधील क्लस्टर निहाय शाळेचे प्रत्येकी दोन व्यक्तींना (मुख्याध्यापक/प्राचार्य व शिक्षक) यांना प्रशिक्षण देण्यात येईल.</p> <p>६. सर्व Children's Parliaments चे मूल्यांकन करण्यात येईल व त्यातील कमतरता/अडचणी दूर करण्यात येतील.</p> <p>७. प्रशिक्षकांचे पुढील प्रशिक्षण आणि आवश्यक क्षमता बांधणी प्रत्येक तीन महिन्यात करण्यात येईल.</p> <p>८. जिल्हा व राज्यस्तरावर आदिवासी विकास विभागांतर्गत Childrens Parliament's ची स्थापना व संचालन करण्यात येईल.</p> <p>फेज-२</p> <p>१) फेज १ मधील निवडलेल्या शाळांतील कार्यक्रम हा नियमित तपासणी, मूल्यांकन व प्रशिक्षण प्रक्रियेसह सुरू ठेवला जाईल.</p>
--	--

		<p>२) दुस-या टप्प्यामध्ये उर्वरित आश्रमशाळांमधील मुख्याध्यापक /प्राचार्य यांना Children's Parliament ची पद्धती व आशयाचे प्रशिक्षण दिले जाईल जेणेकरून त्यांना आपल्या शाळेमध्ये Children's Parliament स्थापन करणे शक्य होईल.</p> <p>३) पहिल्या टप्प्यातील प्रशिक्षित कर्मचारी व मुख्याध्यापक/प्राचार्य हे अंमलबजावणी करणाऱ्या संस्थेच्या मदतीने उर्वरित शाळांमध्ये Childrens Parliament's ची स्थापना करण्यास मदत करतील.</p>
८	योजनेचा कालावधी	०२ वर्ष.
९	सनियंत्रण, अंमलबजावणी व मूल्यमापन	<p>योजनेचे सनियंत्रण व अंमलबजावणी करिता पुढीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे.</p> <p>१) आयुक्त, आदिवासी विकास विभाग - अध्यक्ष</p> <p>२) संबंधित अपर आयुक्त आदिवासी विभाग - सदस्य</p> <p>३) संबंधित प्रकल्प अधिकारी - सदस्य</p> <p>४) Montfort Social Institute संस्थेचा प्रतिनिधी - सदस्य</p> <p>५) त्रयस्थ संस्था प्रतिनिधी (शिक्षण तज्ञ) - सदस्य</p> <p>६) आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे यांचे प्रतिनिधी - सदस्य</p> <p>७) उपायुक्त (शिक्षण) ,आयुक्तालय, नाशिक - सदस्य सचिव</p> <p>सदर योजनेचे अंमलबजावणी प्रक्रियेमध्ये काही बदल किंवा सुधारणा करण्याचे अधिकार उपरोक्त समितीस राहतील .</p> <ul style="list-style-type: none"> योजनाची अंमलबजावणी सुरु झाल्यापासून उपरोक्त समितीची बैठक दर २ महीन्यांनी घेण्यात येईल आयोजित करावी व सदर बैठकीमध्ये योजनेच्या प्रगतीचा आढावा घेण्यात यावा तसेच योजना अंमलबजावणी मध्ये काही अडचणी असतील तर त्याबाबत आवश्यक कार्यवाही करावी. समितीमध्ये आवश्यकतेप्रमाणे इतर तज्ञ/संस्था यांना निमंत्रित करता येईल. सदर योजनेची अंमलबजावणी करतांना चलचित्र (video) व छायाचित्रे काढावीत व योजनेची अंमलबजावणी पूर्ण झाल्यानंतर योजनेचा फलनिष्पत्ती अहवाल शासनास सादर करण्याची जबाबदारी आयुक्त आदिवासी विकास विभाग यांची राहिल.योजनेचे मूल्यमापन आवश्यकता तपासून त्रयस्थ संस्थेमार्फत करण्यात येईल.
१०	योजनेच्या अटी व शर्ती	<p>१. योजना विहित वेळेत पूर्ण करण्याची जबाबदारी अंमलबजावणी करणाऱ्या संस्थेची असेल.</p> <p>अंमलबजावणी यंत्रणेला सामंजस्य करारामधील सविस्तर नमूद कार्यपद्धती व अटी- शर्ती नुसार कामकाज करणे बंधनकारक असेल.</p>

		<p>२. योजनेच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने ऑउटसोर्सिंग करण्याची जबाबदारी अंमलबजावणी यंत्रणेची राहिल.</p> <p>३. योजनेमध्ये होणाऱ्या बदलाची पूर्वकल्पना प्रकल्प अधिकारी व सनियंत्रण व मूल्यमापन समितीला देऊन समितीच्या मान्यतेनेच बदल करावा.</p> <p>४. योजनेच्या अनुषंगाने देण्यात येणारे प्रशिक्षण व त्या बाबतची कार्यवाहीची जबाबदारी अंमलबजावणी यंत्रणेची राहिल.</p> <p>५. अधिकारी /कर्मचारी यांनी प्रशिक्षण घेतल्यानंतर त्या बाबतची कार्यवाही व सदर प्रशिक्षणात शिकविलेल्या बाबी यांचे नियोजन शाळेच्या स्तरावर करणे बंधनकारक राहिल.</p> <p>६. योजनेच्या अनुषंगाने प्रशिक्षण देणे,संसाधन प्रशिक्षक नियुक्त करणे व त्यांचा सर्व अनुषंगिक खर्च, प्रशिक्षणाचे साहित्य तयार करणे व वितरित करणे याबाबतचा अनुषंगिक खर्च करण्याची जबाबदारी अंमलबजावणी करणाऱ्या संस्थेची असेल.</p> <p>७. प्रशिक्षणाचे नियोजन ,स्थळ निश्चिती अंमलबजावणी यंत्रणा प्रकल्प कार्यालयाच्या सहाय्याने करेल. प्रशिक्षण स्थळ, प्रशिक्षणार्थींचा राहण्याचा जेवणाचा व इतर अनुषंगिक खर्च करण्याची जबाबदारी आदिवासी विकास विभागाची राहिल.सदर खर्च हा आश्रमशाळा समूह योजना मधून करण्यात यावा.</p> <p>८. शासकीय अधिकारी /कर्मचारी यांचा प्रवास व इतर अनुषंगिक सर्व खर्च शासनाच्या प्रचलित धोरणानुसार आदिवासी विकास विभाग करेल.</p> <p>९. योजनेच्या प्रगतीबाबत माहिती वेळोवेळी आयुक्त, आदिवासी विकास व शासनास सादर करण्याची जबाबदारी अंमलबजावणी करणाऱ्या संस्थेची असेल.</p> <p>१०. सदर योजनेची अंमलबजावणी करताना चलचित्र (video) व छायाचित्रे काढावीत व योजनेची अंमलबजावणी पूर्ण झाल्यानंतर योजनेचा फलनिष्पत्ती अहवाल शासनास सादर करण्याची जबाबदारी प्रकल्प अधिकारी व अंमल बजावणी यंत्रणा यांची राहिल तसेच लाभार्थ्यांची यादी व प्रशिक्षणाचे Geotagged Photographs हे www.stcmis.gov.in/smis या वेबसाईट व CAS पोर्टल वर अपलोड करण्याची जबाबदारी प्रकल्प अधिकारी व अंमलबजावणी यंत्रणा यांची राहिल.</p>
११	निधीवितरणाची कार्यपद्धती	<p>१. योजनेच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने मंजूर झालेल्या रकमेच्या मर्यादेत खर्च करण्याची जबाबदारी अंमलबजावणी यंत्रणेची असेल. योजनेसाठी काही तातडीचा खर्च उद्भवल्यास प्रस्तावास मंजूरी दिलेल्या बाबींमधील खर्चामध्ये बदल करून प्रस्तावाच्या मंजूर केलेल्या रकमेच्या मर्यादेत सदर खर्चास मंजूरी देण्याचे अधिकार आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांना राहिल. अतिरिक्त खर्च हा आश्रमशाळा योजना मधून करण्यात यावा.</p>

		<p>२. सदर योजनेचा निधी हा आयुक्त,आदिवासी विकास नाशिक यांच्या मार्फत अंमलबजावणी यंत्रणेला वर्ग करण्यात येईल.</p> <p>३. शासन निर्णय निर्गमित झाल्यानंतर आयुक्त,आदिवासी विकास ,नाशिक हे अंमलबजावणी यंत्रणेला कार्यारंभ आदेश देऊन प्रकल्पासाठी पहिल्या वर्षासाठी मंजूर रकमेतून ५० टक्के रक्कम अदा करतील .</p> <p>४. सदर निधी प्राप्त होताच व कार्यारंभ आदेश मिळाल्यानंतर अंमलबजावणी यंत्रणा तातडीने प्रत्यक्षात कार्यास सुरुवात करेल .</p> <p>५. प्रत्यक्ष कार्य सुरु होऊन ०६ महिने झाल्यानंतर व कामाच्या प्रगतीनुसार व मूल्यमापन व सनियंत्रण समितीच्या अहवालानुसार व समाधानकारक शिफारस केल्यानंतर पहिल्या वर्षाची पुढील ५० टक्के निधी वर्ग करण्यात येईल.</p> <p>६. योजनेच्या अनुषंगाने दुसऱ्या वर्षाच्या मंजूर निधीच्या ५० टक्के निधी दुसऱ्या वर्षाची अंमलबजावणी सुरु होण्यापूर्वी तसेच प्रथम वर्षी केलेल्या कामाच्या प्रगतीनुसार व मूल्यमापन व सनियंत्रण समितीच्या शिफारशीनुसार वर्ग करण्यात येईल .</p> <p>७. दुसऱ्या वर्षाचा पुढील ४० टक्के निधी ६ महिने पूर्ण झाल्यानंतर कामाच्या प्रगतीनुसार व मूल्यमापन व सनियंत्रण समितीच्या शिफारशीनुसार वर्ग करण्यात येईल.</p> <p>८. दुसऱ्या वर्षासाठी मंजूर झालेल्या निधीतून उर्वरित १० टक्के निधी योजना यशस्वीरीत्या पूर्ण झाल्या नंतर तसेच कार्य पूर्णता प्रमाणपत्र सदर केल्या नंतर मूल्यमापन व सनियंत्रण समितीच्या अभिप्राय नुसार अंमलबजावणी यंत्रणेस वर्ग केला जाईल .</p> <p>९. योजनेच्या अनुषंगाने आऊट सोर्सिंग करण्यात येणारे कर्मचारी यांचे मानधन देण्याची संपूर्ण जबाबदारी अंमलबजावणी यंत्रणेची राहिल .</p> <p>१०. योजनेच्या अनुषंगाने झालेल्या खर्चाचा अहवाल वेळोवेळी आयुक्त,आदिवासी विकास नाशिक यांना सादर करण्याची जबाबदारी अंमल बजावणी यंत्रणेची राहिल.</p>
१२	योजनेची फलनिष्पत्ती	<p>१. विद्यार्थ्यांमध्ये आत्मविश्वास वाढेल.</p> <p>२. प्रौढांवर अवलंबून असणारी मुले आता त्यांच्या वस्तीतील काळजीवाहू म्हणून भूमिका घेण्यास समर्थ असतील.</p> <p>३. मुले त्यांच्या कृतींच्या जीवनाची वाढ आणि विकासाची जबाबदारी घेतील व समस्यांचे निराकरण करण्यास सुरुवात करतील.</p> <p>५. Children's Parliament मुळे मुलामध्ये स्वयंम शिस्त निर्माण होईल व प्रेरणा मिळेल.</p> <p>६. मुलांना आत्मविश्वास वाढण्यास मदत करेल जे त्यांच्या पूर्ण क्षमतेची जाणीव करण्यात वाढण्यास मदत करेल.</p>

	<p>७. त्यांनी आपापसांत तयार केलेल्या परस्पर संपर्क व वेळापत्रकातून पद्धतशीरपणे अभ्यास करण्यास मदत होणार.कमकुवत विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षकांच्या मदतीने उपचारात्मक वर्गाची व्यवस्था करू शकतात आणि त्याशिवाय हुशार मुलांना विशिष्ट विषयात कमकुवत असलेल्या त्यांच्या मित्रांना मदत करण्याच्या सूचना देतील.</p> <p>८. Children's Parliament चांगले व्यक्तिमत्त्व निर्मिती आणि कौशल्यांच्या विकासास मदत होईल. Children Parliament's मुलांची कौशल्ये आणि कौशल्येविकसित करण्यासाठी प्रशिक्षण कार्यक्रम आणि सांस्कृतिक कार्यक्रम आयोजित होतील.</p> <p>९. Children's Parliament मुलांमध्ये नेतृत्वगुण आणि आत्मविश्वास वाढविण्यात मदत करेल. आत्मविश्वास आणि नेतृत्वाची गुणवत्ता प्राप्त करण्यासाठी एखाद्या मोठ्या सोसायटीशी संवाद साधण्याची संधी मिळेल.</p> <p>१०. मुलांना अभिव्यक्त करण्यासाठी आणि त्यांचे विचार सार्वजनिकपणे व्यक्त करण्यासाठी सक्षम होतील. संसदेतील मुलांना अशा संदर्भामध्ये ठेवले जाते जेथे संवाद, लेखन, गाणे आणि अभिनय या क्षेत्रातील त्यांची कौशल्ये सहज विकसित करता येतील.</p> <p>११. मुलांना प्रत्येक स्तरावर कार्य करणाऱ्या एकमेकांच्या सहकार्याने कार्य करण्यास मदत होईल.</p> <p>१२. मुलांना त्यांच्या हक्कांचे संरक्षण तसेच सर्व प्रकारच्या अत्याचार व उल्लंघनांपासून स्वतःचे संरक्षण करण्यास मदत होईल.</p>
--	--